

První tři kapitoly proroka Oseáše.

Kritická studie.¹⁾

*

Jméno prorokovo.

Oseáš, hebr. **הוֹשֵׁעַ** (od kmene **יִשָּׁע**) = »Záchrana«, nebo lépe »Zachránil« (Bůh).

הוֹשֵׁעַ lze také považovati za zkratku z **הוֹשֵׁעַ יְהוָה** (Zschokke-Döller, *Historia Sacra* V. T.², str. 317) = »Zachránil Jahve«. Jméno bylo původně theoforické (srv. Hejčl, BČ. I., str. 376, pozn. k v. 17), ale složka jména Božího **יְהוָה** na konci odpadla.

Sv. Jeronym (Migne, PL. 25, 819) překládá »Salvator«; Knabenbauer-Hagen (*Commentarius in prophetas minores*, I², str. 18) »Salvatio« vel potius »Salve!«

Jméno Oseáš je téhož významu jako jméno Josue (srv. Nm. 13, 9. 17; Dt. 32, 44) a jméno posledního krále říše severní Hoseáše (srv. 4 Král, 15, 30).

הוֹשֵׁעַ יְהוָה byl asi radostný výkřik otce nebo pravděpodobněji matky při narození dítěte (srv. Scholz, *Commentar zum Buche des Propheten Hoseas*, str. 3). Vím z dějin izraelských, že bylo bolesti pro hebrejskou matku, když neměla dítek, neboť bezdětnost byla pokládána za kletbu Boží a trest za hříchy. Bezdětná matka bývala terčem různých výtek. Veliký počet dětí u Hebreů znamenal vždy veliké rodinné požehnání. Když po mnohých modlitbách a obětech se narodilo konečně takové matce dítě, tu ji »zachránil Jahve« od pomluv a kletby a ukázal ostatním její nevinu.

*

Nadpis knihy [1, 1].

1, 1. Slovo Hospodinovo, jehož se dostalo Oseášovi, synu Beeriho, za dnů Oziáše, Joatama, Achaza, Ezechiáše, králů judských, a za dnů Jeroboama, syna Joasova, krále izraelského.

*

¹⁾ Při práci bylo použito (* označení jsou nekatoličtí autoři): *Allwohn Adolf, *Die Ehe des Propheten Hosea in psychoanalytischer Beleuchtung* (Beihilfe zur ZAW 44), Giessen 1926. — Buzy D., *Les symboles de l'Ancien Testament*, Paris 1923. — Calmet Aug., *Commentaire littéral sur tous les livres de l'Ancien et du Nouveau Testament*, t. VI., Paris 1726. —

První manželství Oseášovo a jeho význam pro Izraele; náznačná jména prorokových dětí [1, 2—9].

1, 2. Počátek řečí Hospodinových k Oseášovi. I řekl Hospodin Oseášovi: »Jdi, vezmi si ženu smilstev [= smilnou] a děti smilstev [= smilné], neboť neustále smilní země (vzdalujíc se) od Hospodina.«

Cyril Alex. sv., Migne, PG 71, 9—328. — Fillion L., Osée (Vigouroux, Dictionnaire de la Bible, IV. sl. 1906—1921). — Hejčl Jan, Bible česká, III., Praha 1925. — *Hölscher E., Die Propheten, Leipzig 1914. — Hoonacker A. van, Les douze petits prophètes traduits et commentés, Paris 1908. — Jeronym sv., Migne, PL 25, 815—946. — Knabenbauer-Hagen, Commentarius in prophetas minores, I.², Parisiis 1924. — Kutal Bart., Miscellanea z kritických studií k originálnímu textu proroka Hoše'y (Oseáše), Čas. katol. duchovenstva, r. 68 (93), 1927, str. 161—166, 352—356, 560—566. — *Marti, Dodekapropheten, Tübingen 1904. — *Nowack D., Die kleinen Propheten, Handkommentar zum A. T., III. 4., Göttingen 1897. — *Orelli G. von, Die zwölf kleinen Propheten², (Kurzgefaßter Kommentar, V. 2), München 1896. — Riessler Paul, Die kleinen Propheten, Rottenburg a. N. 1911. — *Sellin Ernst, Das Zwölfprophetenbuch (Kommentar zum A. T. XII.), Leipzig 1922. — Scholz Ant., Commentar zum Buche des Propheten Hoseas, Würzburg 1882. — Schulte A., Die koptische Übersetzung der kleinen Propheten, Tübinger Theol. Quartalschrift, r. 76 (1894), str. 605—642. — Tobac Édouard, Les prophètes d'Israël, I., Lieze 1919. — Překlad pořízen podle Biblia hebraica² (Kittel-Nowack), Duodecim prophetae, Lipsiae 1913.

1, 1. Někteří kritikové upírají Oseášovi tento verš, který je nadpisem knihy prorokovy, a pokládají jej za pozdější dodatek Esdráše (srv. Calmet, Commentaire litteral sur tous les livres de l'Ancien et du Nouveau Testament, t. VI., str. 763), nebo některého jiného pořadatele sv. knih. Scholz (Commentar zum Buche des Propheten Hoseas, str. XXV. a str. 5) pokládá za autora tohoto nadpisu pořadatele knih malých proroků. Kutal (Miscellanea z kritických studií k originálnímu textu proroka Hoše'y, str. 353) připisuje zase tento verš redaktorovi knihy Oseášovy, který však žil v době ležící daleko za dobou prorokovou, v době, kdy už nebylo známo, za kterých králů Oseáš působil. Není však vážného důvodu, proč bychom byli nuceni tento nadpis upíratí Oseášovi, když také u jiných proroků nalézáme nadpisy, obdobnou formou podané (srv. Is 1, 1; Jer 1, 2; Am 1, 1; Mich 1, 1; Sof 1, 1). Tím, že připisujeme tento verš samému Oseášovi, dosvědčujeme, že prorok si byl vědom, že jest od Boha inspirován. Nejpravděpodobněji napsal Oseáš tento nadpis dodatečně až při poslední redakci celého díla. Můžeme také dobře připustiti, že Oseáš si napsal napřed jméno jednoho krále, pak druhého a tak postupně ostatní jména podle toho, za kterého krále působil. Když bychom připustili mínění některých exegetů, že pozdější pořadatel — ovšem inspirovaný — připsal tento nadpis — jak na př. vidíme u nadpisů k žalmům — pak je třeba uznati, že je to dodatek velmi starý, poněvadž jej nalézáme i v nejstarších rukopisech a dával

1, 2. תְּחִלַּת דְּבַר-יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ (počátek řečí Hospodinových v Oseášovi) pokládá Hitzig (Knabenbauer-Hagen, Commentarius in prophetas minores, I.², str. 32), Scholz (l. c. str. 5), Hoonacker (l. c. str. 12 n.), Sellin

1, 3. Odešel a pojal Gomeru, dceru Dibelaimovu. I počala a porodila mu syna.

by na jevo přesvědčení izraelské obce o pravém poslání prorokově od Hospodina (srv. Hejčl, Bible česká, III., str. 793, pozn. k v. 1.). Hoonacker (Les douze petits prophètes, str. 12) a Riessler (Die kleinen Propheten, str. 7) připouštějí možnost, že celý verš je pozdější glosou. Marti (u Hoonacker-a, l. c. strana 12) má za to, že původně zněl nadpis krátce **דְּבָרֵי הוֹשֵׁעַ** jako na př. u Am 1, 1 (**דְּבָרֵי עָמוֹס**); Sellin (Das Zwölfprophetenbuch, str. 22) a Fillion (Osée, Vigouroux, Dictionnaire de la Bible, IV. sl. 1908) míní, že v nadpisu původně nebyli uvedeni králové judští. Zněl prý nadpis takto: »Slovo Hospodinovo, jehož se dostalo Oseášovi, synu Beeriho, za dnů Jeroboama, syna Joasova, krále izraelského.« Tobac (Les prophètes d'Israël, I. str. 215 n.) vysvětluje to tím, že se nadpis původně vztahoval pouze na první tři kapitoly, jež přednesl Oseáš ještě za doby krále Jeroboama II. Nevztahoval se nadpis na celou knihu. Podobně i Orelli (Die zwölf kleinen Propheten², str. 3).

(l. c. str. 22) a jiní za glosu z pozdější doby, jež byla připsána od některého čtenáře na okraj knihy a později nedopatřením byla pojata do textu (srv. Riessler, l. c. str. 7). Tím chtěl čtenář prý označiti na okraji buď počátek knihy Oseášovy, nebo chtěl dáti na jevo své přesvědčení, že Oseáš je první ze všech proroků. Je však míti za pravděpodobnější, že tato věta pochází od Oseáše, jelikož se také ve všech starších překladech vyskytuje (srv. Knabenbauer-Hagen, I.², str. 31). Ewald, Schmoller, Wellhausen a Harper (podle Hoonacker-a, l. c. str. 12) spojují obě věty a překládají: »Na počátku řeči Hospodinových k Oseášovi, řekl Hospodin Oseášovi.« Hölscher (Die Propheten, str. 423) jde příliš daleko. Pokládá tento verš jakož i celou první kapitolu za pozdější dodatek někoho, kdo byl prorokovi blízký a znal dobře jeho rodinné poměry. Připouští, že pisatelem těchto veršů mohl býti první vydavatel knihy Oseášovy. Když však uvážíme nepředpojatě všechny důvody, které uvádějí mnozí kritikové pro pozdější dodatky tak mnoha míst u Oseáše, poznáme, že jimi uvedené důvody postrádají po stránce jazykové i obsahové mnohdy skutečně pravé důkaznosti. Musíme ovšem uznati, že jsou v knize Oseášově nějaké pozdější vsuvky, opravy, ale celkem představuje nám dnešní znění proroctví Oseášova onu knihu, jak ji napsal prorok. Hoonacker (l. c. str. 9) poznamenává, že by bylo třeba více přidati k dnešnímu rozsahu knihy než něco z knihy Oseášovy ubrati.

»žena smilstev« (**אִשָּׁה זְנוּנִים**) = žena smilná; LXX. má singulár **λαβὴ σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας**.

»děti smilstev« (**יְלָדֵי זְנוּנִים**) = děti smilné; tak má LXX, arabský a syrský překlad. Vulgata přidává »fac tibi« (filios fornicationum). Sv. Jeronym nemá tohoto přídavku ve svém komentáři (Migne, PL 25, 822); podobně všechny nejstarší rukopisy toho nemají, jak dosvědčuje Hoonacker (l. c. str. 18). Je to ve Vulgátě pouze jakési doplnění ke správnému výkladu a lze si to také ze souvislosti snadno doplniti; neboť ono »fac tibi« znamená tu totéž, jako »zplod' (děti) v manželství!« Riessler (l. c. str. 8n.) pokládá za glosu druhou polovici tohoto verše: »...ženu [smilnou a děti smilné, poněvadž smilní stále země vzdalujíc se od Hospodina].« Jako důvod udává, že tu schází před »děti smilné« nepostradatelně sloveso. Avšak k »děti smilné« vztahuje se přece sloveso »vezmi si« z předchozího, které tu má význam: »Vezmi si za ženu a zplod' s ní dítky!« Sellin (l. c. str. 23) doplňuje: »und zeuge mit ihr!«

»ustavičně smilní« (**זְנוּנָה תָּנִיחָה**); v hebr. infinitiv absolutní

1, 4. Tu řekl mu Hospodin: »Dej mu jméno ,Jezrahel‘, neboť ještě kratičký čas a pomstím krev Jizre‘elu (= krev prolitou v údolí Jizre‘elském) na domě Jehuově; pak učiním konec království domu Izraelova.

1, 5. A v onen den rozdrtím luk Izraelův v nížině Jezrahelské.«

1, 6. Počala opět a porodila dceru; řekl mu (Hospodin): »Dej jí jméno ,Nepolitovaná‘, neboť už nebudu dále míti slitování s domem Izraelovým, abych jim ustavičně odpouštěl.

1, 7. Avšak s domem Judovým budu míti slitování a zachráním je skrze Hospodina, Boha jejich; nezachráním jich však lukem nebo mečem, ani válečnou zbrojí, ani koňmi ani jezdci.«

spojen s tvarem téhož slovesa znamená: nepřetržitost, stálost, zvyk, jistotu nějakého konu. Podobný obrat slovní viz níže 1, 6 (abych jim ustavičně odpouštěl נָשָׂא אָשָׂא); nebo Gn. 2, 17 (מֹות תָּמוּת jistě zemřeš); 18, 18 (יְהִי יְהִי jistě budeš) a jj. Bible kralická (3. vyd. z r. 1613) překládá konec verše: nebo nestydatě smilněcy tato země.

1, 3. »Dib elaim« (דִּבְלַיִם), LXX Δεβηλαίμ; některé řecké rukopisy mají Δεβηλασίμ, jiné Δεβελεῖ; srv. Nestle, Gomer Bath Diblaim (Zeitschrift f. d. alttest. Wissenschaft, Giessen XXIII. [1903], str. 346 a XXIX. [1909], str. 233 n.); Baumgartner, Gomer bath diblaim (tamtéž XXXIII. [1913], str. 78).

1, 4. »na domě Jehuově« (בֵּית יְהוּא), tak i Vulgata; LXX. překládá: „ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα“; podobně arabský a koptický překlad. Je to zřejmý omyl opisovatelů; již na to upozornil sv. Jeronym (Migne, PL. 25, 825) a Theofylakt (Migne, PG. 126, 581).

1, 6. »řekl mu« (יֹאמַר לוֹ), tak všechny překlady mimo syrský, který má »řekl mně«; podobně i v 1, 9.

»Nepolitovaná« (לֹא רְחֻמָּה), podobně i LXX. „οὐκ ἐλεημένη“ Vulgata překládá: »Absque misericordia« (Bez milosrdenství).

»abych jim ustavičně odpouštěl« (נָשָׂא אָשָׂא), viz k tomu poznámku při v. 2. LXX. překládá: „ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς“; Vulgata »oblivione obliviscar eorum« (na ně zcela zapomenu); předpokládá čtení נָשָׂא אָשָׂא. Sellin (l. c. str. 22) čte אָשָׂא אָשָׂא a překládá: ich werde sie gründlich hassen. Hoonacker (l. c. str. 18) ke slovům: »...abych jim ustavičně odpouštěl« přidává: jak jsem jim dosud činil (comme je l'ai fait jus-qu'ici).

1, 7. Codex Alexandrinus (A) místo בֵּית יְהוּדָה (dům Judův) má בְּנֵי יְהוּדָה (synové Judovi).

LXX. místo »ani válečnou zbrojí« má »ani ve válce« (οὐ δὲ ἐν πολέμῳ); některé řecké rukopisy mají ještě přídavek οὐ δὲ ἐν ἄρμασι (ani na vozích); je to pozdější glosa.

1, 8. Když odstavila ‚Nepolitovanou‘, počala (opět) a porodila syna.

1, 9. Tu řekl (Hospodin): »Dej mu jméno ‚Ne můj lid‘, neboť vy (již) nejste můj lid a já nebudu váš.«

*

Změna náznačných jmen dětí prorokových a zaslíbení spásy [2, 1—3; (podle Vulgaty 1, 10—2, 1)].

2, 1 (1, 10). Avšak počet synů Izraelských bude (opět) jako písku mořského, který nebude změřen ani spočítán. A na místě, kde jim bylo říkáno: »Vy nejste můj lid!«, bude jim říkáno: »Synové Boha živého.«

Aramský překlad místo »a zachráním je skrze Hospodina, Boha jejich...« má »spasím je skrze slovo Hospodina, Boha jejich« (יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִמְרָא). Překlad tento dává také dobrý výklad: spasím je skrze slovo, jež jsem jim dal, poněvadž jsem jim to přislíbil.

Sellin (l. c. str. 26) pokládá tento verš za glosu, ježto se nehodí do souvislosti vypravování. Lépe však je podle Hoonacker-a (l. c. str. 18) přemístiti tento verš před 2, 1 (Vulgata 1, 10), poněvadž skutečně ruší tu souvislost a přemístěním před 2, 1 nabývá plného významu.

1, 8. »Nepolitovaná« (לֹא נְפֻלְטָנָא), koptický překlad (viz Schulte, Die koptische Übersetzung der kleinen Propheten, Theol. Quartalschrift, Tübingen, r. 76. (1894), str. 618) má »Nemilovaná«, ač ve v. 6 správně překládá podle LXX. »Nepolitovaná«.

»počala« (תָּחַל), LXX. přidává ἐτι (σουέλαβεν ἐτι), »počala ještě«.

1, 9. לֹא-אֶהְיֶה לָכֶם doslovně »nebudu vám«, totiž »nebudu již více váš ochránce, otec, jako dosud«. LXX. má καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμι ὅμιον (já nejsem váš), podobně Vulgata: et ego non ero vester (a já nebudu váš). Některé řecké rukopisy mají dodatek θεός (nejsem váš Bůh); podobně i některé hebrejské rukopisy mají přidáno אֱלֹהֵיכֶם (váš Bůh). Veršem tímto končí v hebr. první kapitola, v LXX., Vulgatě a jiných překladech končí až 2, 2.

2, 1. Bible kralická (3. vyd. z r. 1613) překládá konec verše: »Synové Boha synného [a] živého.« Marti (Dodekapropheten, str. 9 n.), Wellhausen (Skizzen u. Vorarbeiten,³ str. 97) a jiní kritikové pokládají tento a dva následující verše za pozdější vsuvku. Činí tak bezdůvodně. Je sice v tomto verši proti předchozím nápadný přechod. V 1, 9 vypravuje Oseáš, že Gomer mu porodila druhého syna, jemuž dal prorok na rozkaz Hospodinův náznačné jméno »Ne můj lid«, které mělo býti znamením, že Izrael přestal býti už »lidem Hospodinovým«. A v 2, 1 mluví zase Oseáš o velikém zaslíbení; docela opak toho, čím Izraeli před tím hrozil. Přesto však není tu rozporu, který by nás nutil, bychom pokládali 2, 1—3 za glosu. Takový přechod vyskytuje se také u jiných proroků (srv. na př. Jer. 30, 23—31, 14 a j.). Proroci hrozí a najednou přecházejí ve sliby. Je to velmi častá metoda starozákonních proroků, kteří mírní hrozby útěšnými sliby, aby lid nezoufal a neupadl zcela v malomyslnost, nýbrž doufal v Hospodina a zlepšil se (viz Hejčl, BČ. III., str. 8).

2, 2 (1, 11). A shromáždí se synové Judovi a synové Izraelovi dohromady, ustanoví si hlavu jednu (nad sebou) a vytáhnou ze země; neboť veliký bude (to) den Jizre'el.

2, 3 (2, 1). Říkejte (pak) svým bratřím: »Lid můj!« a sestrám svým: »Politovaná!«

*

Izrael je nevěrnou chotí Hospodinovou a proto bude potrestán [2, 4—9 (2, 2—7)].

2, 4 (2, 2). Čiňte výtky své matce, čiňte (jí) výtky!

Neboť ona není (už více) mou ženou

a já jejím mužem.

Ať vzdálí smilství svá s obličeje svého

a svá cizoložství zprostřed prsou svých!

2. 2. »d o h r o m a d y« (יִחְדּוּ), ve Vulgatě »pariter« (stejně) je méně určité.

»u s t a n o v í s i h l a v u« (שָׁמוּ לָהֶם רֹאשׁ); koptický překlad předpokládá místo ἀρχίῃν (jak má LXX.) asi ῥήμα (viz Schulte, l. c. str. 619).

2, 3. Podle punktace massoretské je v hebr. textu plurál: »svým bratřím« (לְאֶחָיוֹתָם), »sestrám svým« (לְאֶחָיוֹתָם). Je však lépe čísti se LXX. singulár לְאֶחָיוֹתָם (LXX τῇ ἀδελφῇ ὑμῶν) a לְאֶחָיוֹתָם (τῇ ἀδελφῇ ὑμῶν), poněvadž tu singulár dává lepší smysl. Je třeba mít na zřeteli předcházející. Komu mají říkati: »Lid můj« (עַמִּי), a komu »Politovaná« (רִחְמָה)? V 1, 6 vykládá Oseáš, že se mu narodila dcera »Nepolitovaná« a na to nyní prorok naráží a vybízí, aby jí nyní všichni říkali »Politovaná«. Oseáš líčí tu obraz, který nastane s Izraelem. Dříve byl pro své hříchy »Nepolitovaný«, nyní bude, až jej Hospodin přijme opět na milost, »Politovaný«. Podle toho pak lze snadno určit, má-li tu své místo onen plurál »bratřím svým«. Z 1, 9 víme, že pouze jeden syn Oseášův dostal jméno »Ne můj lid«. Obnovený Izrael bude slouti »Lid můj«. Na tento obrat prorok naráží. Proto zůstává singulár v obojím případě správnější. Vulgata má v prvním plurál (dicite fratribus vestris), v druhém případě singulár (sorori vestrae). Tímto veršem počíná LXX. a Vulgata druhou kapitolu.

2, 4. וְאֶנְכִּי לֹא אִשָּׁה (a já jejím mužem) je lépe s Riesslerem (l. c. str. 10 a 13), Hölscher-em (l. c. str. 209) a jinými exegety vynechati, jelikož těmi slovy trpí souměrnost rytmická. Slova tato nemají v souvislosti velkého významu a když si je odmyslíme, nic se podstatně nemění. Z předchozího »...neboť ona není (už více) mou ženou...« plyne to, co ona slova praví »a já jejím mužem«. Čtenář snad si poznamenal na okraji důsledek, který z toho plynul a poznámka ta byla později nedopatřením pojata do textu. Jiný důvod pro tuto glosu uvádí Sellin (l. c. str. 28): „אִשָּׁה לֹא אֶנְכִּי ist Glosse, denn nicht um Scheidung handelt es sich hier, sondern um den Vorwurf des Ehebruchs, mithin fiel nur ein Vorwurf auf Jahwe selbst.«

2, 5 (2, 3) Jinak ji svleku do naha
a pohodím ji jako v den jejího narození
a učiním ji jako poušť
a obrátím ji jako pustinu (= v pustinu)
a nechám ji zemřít žízní.

2, 6 (2, 4). A (také) nad jejími syny se nesmiluji,
poněvadž jsou to synové smilstev.

2, 7 (2, 5). Neboť smilnila jejich matka,
ohavné (skutky) páchala jejich rodička.
Řeklať: »Půjdu za svými milenci,
kteří mi dávají můj chléb a vodu,
mou vlnu a můj len,
olej můj i mé nápoje.«

Bible kralická (3. vyd. z r. 1613) překládá: »Odpad wed'te proto matce wassi, dokažte, že ona není manželká má...!«

»smilství svá« (**זְנוּנֶיהָ**), tak i Vulgata: fornicationes suas; LXX. má singulár τὴν πορνείαν.

2, 5. »p o h o d í m j í« (**הַצַּגְתִּיהָ**); Vulgata překládá méně správně: statuam eam (postavím ji). Tím poněkud stírá obraz, jež tu má prorok na mysli.

»učiním ji jako poušť« (**עֲשֵׂיהָ כַּמִּדְבָּר**), překládá LXX. θήσω αὐτὴν ἔρημον. Benátská bible má ὡς ἔρημον; podobně Vulgata: quasi solitudine. Komplutenská polyglota má ἐν ἐρήμῳ. Tento překlad vyžaduje pak jiný výklad: Učiním tě jako jsi byla v té době, kdy jsem tě vedl pouští (srv. Lv. 20, 32; 26, 16; Dt. 28, 33).

»o b r á t í m j i j a k o p u s t i n u« [= v pustinu], hebr. **צִיָּה בְּאַרְץ**; LXX. překládá τάξω αὐτὴν ὡς γῆν ἀνυδρον »učiním ji jako zemi bez vody«. Vulgata »statuam eam velut terram inviam« (učiním ji jako zemi bez cest = neschůdnou). Sellin (l. c. str. 28) a Hölscher (i. c. str. 209) pokládají konec verše »... a nechám ji zemřít žízní...« za glosu.

2, 6. »s y n o v é s m i l s t e v« (**בְּנֵי זְנוּנֶיהָ**), LXX. překládá »děti smilstva« (τέκνα πορνείας).

2, 7. LXX. překládá:

Poněvadž smilnila matka jejich,
zahanbena je ta, která je zrodila (= jejich rodička);
řekla totiž: »Půjdu za svými milenci,
kteří mi dávají chleby mé a vodu mou,
šaty mé a len můj
a olej můj a vše, co je mi potřebné.«

ὅτι ἐξεπόρνευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν,
κατήσχυνεν ἡ τεκοῦσα αὐτά.
ὅτι εἶπε· Πορεύσομαι ὅπισω τῶν ἐραστῶν μου,
τῶν διδόντων μοι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου,
καὶ τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου,
τὸ ἔλαιόν μου καὶ πάντα ἕσα μοι καθήκεν.

2, 8 (2, 6). Proto, hle, já oplotím tvou cestu trním
a vystavím zeď okolo ní.
A nenalezne stezek svých.

2, 9 (2, 7). I poběhne za svými milenci,
avšak jich nedostihne,
a hledati jich bude,
avšak (jich) nenalezne.
Tu řekne: »Půjdu a navrátím se
k svému prvnímu muži,
neboť mi (bylo) lépe tehdy než nyní.«

*

Místo ἡ τεκοῦσα αὐτὰ (jak má LXX.) má Komplutenská polyglota ἡ τεκοῦσα αὐτῶν. Má to snad býti shoda s předcházejícím ἡ μήτηρ αὐτῶν, neb je tu ἡ τεκοῦσα bráno substantivně (rodička). Vulgata překládá:

Poněvadž smilnila matka jejich,
zahanbena je ta, která je počala;
řeklať: »Půjdu za svými milenci,
kteří mi dávají chleby a vody mé,
vlnu mou a len můj,
olej můj a nápoj můj.«

Vulgata překládá הוֹבִישָׁה (hanebné skutky páchala) confusa est (je zahanbená). »Confusa est« stojí paralelně k předcházejícímu »fornicata est« (smilnila).

2, 8. LXX. překládá:

Proto, hle, já oplotím cestu její koliky
a zatarasím cesty
a nenalezne stezky své.

διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐν σκόλῳ,
καὶ ἀνοιχοδομήσω τὰς ὁδοὺς,
καὶ τὴν τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὕρη.

»já oplotím cestu tvou« (יֵשׁ אֶת־דֶּרֶכְךָ), tak má i Vulgata (sepiam viam tuam). Lépe je čísti דֶּרֶכְךָ (cestu její), jak předpokládá LXX., poněvadž se tu stále mluví o Izraeli v třetí osobě. Navrhují také kritikové čísti plurál דֶּרֶכֶיךָ (cesty její), analogicky na následující »a nenalezne stezek svých«.

2, 9. Místo וְלֹא תִמְצָא (nenalezne) je lépe čísti וְלֹא תִמְצָאִים (nenalezne jich). Toto čtení předpokládá i LXX. (καὶ οὐ μὴ εὕρη αὐτούς). Sellin (l. c. str. 31) klade druhou polovici tohoto verše mezi vv. 16. a 17. (podle Vulgaty vv. 14. a 16.). Hospodin bude mluvit k Izraeli k srdci (v. 16; Vulgata v. 14) a výsledek toho bude: Izrael se rozhodne k návratu k Hospodinu (srv. Sellin, l. c. str. 33).

Tresty za nevěrnost Izraele [2, 10—15 (2, 8—13)].

2, 10 (2, 8). Ta (tedy) neuznala, že já jsem jí dal
obilí a mošt a olej
a stříbra hojně jsem jí dal, i zlata;
toho (však) použili pro baala [= k bohocťě
baalově].

2, 11 (2, 9). Proto vezmu zase zpět své obilí v čas jeho
a víno své v dobu jeho
a odejmu svou vlnu i svůj len,
čímž si přikrývala hanbu svou.

2, 12 (2, 10). Poté odkryji hanbu její
před očima jejích milenců
a nikdo ji nevytrhne z ruky mé.

2, 10. Sellin (l. c. str. 28) s jinými kritiky pokládá konec verše
וְזָבַח עָשָׂה לְבַעַל za glosu; ruší tu rytmickou souměrnost. Pokládáme-li
to však za původní, závisí ono זָבַח na הִרְבֵּיתִי. Je tu ovšem neobvyklý
slovosled. Dalo by se to vyložití pozdějším přehozením slov, neb tím, že
ono זָבַח vztahujeme k עָשָׂה a přeložíme: »...a ze zlata si učinili baala
(modlu). Smysl se tím nemění.

LXX. překládá:

A ona nepoznala, že já jsem jí dal
obilí a víno a olej
a stříbra hojnost jsem jí dal;
tato však stříbro a zlato učinila baalovi [= užila k bohocťě
baalově].

καὶ αὕτη οὐκ ἔγνων, ὅτι ἐγὼ ἔδωκα αὐτῇ
τὸν σῖτον, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον,
καὶ ἀργύριον ἐπλήθυνα αὐτῇ.
αὕτη δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἐποίησε τῇ Βάαλ.

Vulgata překládá podle hebr.

Riessler (l. c. str. 14) navrhuje podle LXX. čisti konec verše עָשָׂה
וְזָבַח וְקָסָה (αὕτη δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἐποίησε). Jednotné číslo עָשָׂה (LXX
ἐποίησε) je tu vhodnější, jelikož Oseáš mluví o Izraeli ve 2. hl. v singuláru.

2, 11. »v e z m u z a s e z p ě t«, v hebr. vyjádřeno dvěma slovesy
וְלָקַחְתִּי אָשׁוּב (אָשׁוּב od שׁוּב; užívá se často ve spojení s jiným slovesem
ve významu: opět, zase). Podobně LXX. (ἐπιστρέφω καὶ κοινοῦμαι), Vul-
gata (converter et sumam, obrátím se a vezmu); ono »converter« je tu
třeba bráti ve významu: »odvrátím se od ní«, jinak nedává jasného smyslu.

Konec verše překládá LXX. »...aby nezakrývaly hanby její« (τοῦ μὴ
καλύπτειν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς), Vulgata: quae operiebant ignominiam eius;
které zakrývaly hanbu její).

2, 12. Riessler (l. c. str. 11), Hölscher (l. c. st. 209), Sellin (l. c. str.
28), Allwohn (Die Ehe des Propheten Hosea..., str. 23) a jiní kritikové
pokládají bezdůvodně לְעֵינֵי מְאֻהָבֵיהָ (před očima jejích milenců) za glosu.

2, 13 (2, 11). A konec učiním veškeré její radosti,
její slavnosti, jejímu novolunní, její sobotě,
i každému jejímu svátku.

2, 14 (2, 12). Zpustoším její vinný keř
i fíkovník, o nichž řekla:
»Mzdy za smilství jsou to,
které mám od svých milenců.«
Obrátím je [vinice a fíkové zahrady] v houštinu
a zžírati je bude polní zvěř.

2, 15 (2, 13). I potrestám na ní dny baalů,
kdy jim pálila kadidlo,
a zdobila se svým kroužkem, svým šperkem,

LXX. překládá נְבִלִיּוֹת (hanba) ἀκαθαρσία (nečistota), Vulgata: stultitia (hloupost, posetilost). Knabenbauer-Hagen (l. c. I.², str. 49) a Hoonacker (l. c. str. 24) poznamenávají, že נְבִלִיּוֹת je ἀπαξ λεγόμενον.

Bible kralická (3. vyd. z r. 1613) překládá נְבִלִיּוֹת »mrzkost«.

2, 13. »a každému jejímu svátku« (וְכָל מוֹעֵדָה) pokládají Hölscher (l. c. str. 209), Sellin (l. c. str. 28), Allwohn (l. c. str. 23) a jiní kritikové za glosu, ježto je tím text přeplněn. Lépe je však ona slova ponehati, poněvadž zdůrazňují předcházející.

הִשְׁבַּתִּי je Hiphil od שָׁבַת sobotu světil, pak má význam: odpočinul od práce, ustal od práce, ukončil; Hiphil: učinil, že někdo odpočinul, nebo přinutil někoho k odpočinku. Toho významu je tu ono הִשְׁבַּתִּי.

Hospodin přinutí Izraele, aby odpočíval ve svátky.

2, 14. O slově אֶתְנָה (= אֶתְנָךְ, mzdy za smilství, které dávali milenci nevěstkám; srv. Ez. 16, 31. 34. 41) poznamenává Scholz (l. c. str. 24), že je ἀπαξ λεγόμενον. LXX. překládá podobně: μισθώματα. Vulgata: »mercedes« Místo »obrátil jsem« (t. j. vinice a fíkové zahrady) a »zžírati je bude« má Vulgata »ponam eam«, »comedet eam«, t. j. »ji« = matku = říši severní, o níž je v hl. 2. řeč.

LXX. místo »a obrátím je v houštinu« má »postavím je na svědectví« θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύριον; podobně koptický překlad. Předpokládá LXX. čtení לַעַד místo לְעֵד. Podle LXX. bude dán Izrael ostatním národům na svědectví spravedlivého hněvu a moci Boží.

Mimo »polní zvěř« (τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ) přidává LXX. ještě »a ptactvo nebeské a zvířata pozemská« (καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔρπετά τῆς γῆς) tak i koptický překlad (viz Schulte, l. c. str. 619). Přídavek tento je ve spojení s v. 20 (Vulgata v. 18). Sellin (l. c. str. 28 n.) poznamenává, že je třeba podle LXX. doplniti i hebr. text, ježto tak lépe vynikne antithese ve v. 10 (Vulgata v. 18).

2, 15. LXX. překládá:

A pomstím na ní dny baalů,
kdy jim obětovala
a zdobila se svými kroužky a svými šperky
a chodila za svými milovníky;
na mne však zapomněla, praví Hospodin.

a chodila za svými milenci.

Avšak na mne zapomněla — to výrok Hospodinův. —

*

Obrat Izraele k Hospodinu a zaslíbení spásy

[2, 16—25 (2, 14—24)].

2, 16 (2, 14). Proto, hle, já ji přilákám a odvedu na poušť,
a mluvití budu (tam) k jejímu srdci.

2, 17 (2, 15). A dám jí (opět) její vinice odtamtud,
i údolí Achor za bránu naděje.
A bude odpovídati tam jako za dnů svého mládí
a za dne svého vycházení ze země Egyptské.

καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐτήν τὰς ἡμέρας τῶν Βααλεῖμ,
ἐν αἷς ἐπέθυσεν αὐτοῖς.
καὶ περιετίθετο τὰ ἐνώτια αὐτῆς, καὶ τὰ καθόρμια αὐτῆς,
καὶ ἐπορεύετο ὀπίσω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς,
ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο, λέγει κύριος.

תִּקְטִיר (pálila kadidlo) je Hiphil od קָטַר. Jelikož se v tomto významu častěji vyskytuje v Pielu (srv. Os. 4, 13; 11, 2; Am. 4, 5), navrhuji Nowack (Die kleinen Propheten, str. 20), Hölscher (l. c. str. 210), Allwohn (l. c. str. 23) a jiní Piel תִּקְטִיר.

»potrestám« (תִּקְטִיר), Vulgata překládá: »navštívím« (visitabo), ovšem ve zlém smyslu, t. j. navštívím trestem = potrestám.

Podle Sellina (l. c. str. 29) je וְאֵתִי שָׁכַחָה נָאִם־יְהוָה (a na mne zapomněla — toť výrok Hospodinův) pozdější dodatek.

2, 16. LXX. překládá:

Proto, hle, já ji odvedu stranou a učiním ji jako poušť
a budu mluvití k jejímu srdci.

διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτήν, καὶ τάξω αὐτήν ὡς ἔρημον,
καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς.

»přilákám ji« (מִפְתִּיךָ) překládá Vulgata: lactabo eam, t. j. budu ji lákati (doslovně »budu ji kojiti«, budu ji přitahovati k sobě jako matka dítě k prsu). Vhodně přemísťuje Sellin (l. c. str. 31) druhou polovici v. 9. (Vulgata v. 7.) za tento verš. Izrael pozná v zajetí svůj hříšný stav a pevně si umíní, že se navrátí k Hospodinu.

2, 17 Místo מִשָּׁמַיִם »odtamtud« čtou někteří וּשְׁמַיִתִי a škrtají וּפְתִיךָ před אֶת־ překládají »a údolí Achor učiním branou naděje«. Tím však smysl netrpí. פְּתִיךָ překládá LXX. κτήματα αὐτῆς; podobně i syrský překlad. Aquila překládá: τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῆς; Symmachus: τοὺς ἀμπελοουργοὺς αὐτῆς. Sv. Jeronym (Migne, PL. 25, 836) četl פְּתִיךָ místo פְּתִיךָ a přeložil »vinatores eius« (vinaře její). V oněch vinařích vidí sv. Jeronym (l. c.) knížata, správce vinice Páně. Izrael byl vinicí Páně a Hospodin jeho vinařem

2, 18 (2, 16). A v onen den — toť výrok Hospodinův — budeš volati: »Muži můj!«

a nebudeš volati již na mne: »Baale můj!«

2, 19 (2, 17). Pak vzdálím jména baalů z úst jejich, a nebudou vzpomínati na jméno jejich.

2, 20 (2, 18). Uzavru v jejich prospěch smlouvu v onen den se zvěří polní a s ptactvem nebeským

(srv. Dt. 32, 32; Is. 3, 14; 5, 7; Jer. 2, 21; Ez. 15, 2; Mt. 21, 33). Jako při východu z Egypta dal Hospodin Izraeli za vůdce Mojžiše, který jej vyvedl ze země egyptské, tak i v oné druhé poušti, t. j. v zajetí, dá Bůh Izraeli vinaře, t. j. takové muže, kteří budou jeho vůdci a vychovateli. Aramský překlad má פְּרִנְסָה (správce její). Avšak hebr. בְּרִמָּה (její vinice) dává jednodušší smysl. Překlad LXX. διανοιξει σύνεσιν αὐτῆς (ad aperientum intellectum eius) vyžaduje pak jiný výklad: Izrael pozná tam (t. j. v zajetí) svůj hřích, svou neposlušnost a nevěru k Hospodinu; podobně překládají koptický, syrský a arabský překlad. Theodotion překládá jinak: ἀνεψχασθαι τὴν υπομονὴν αὐτῆς.

»bude odpovídati« (עֲנֶה), LXX. méně správně ταπεινωθήσεται »bude ponížena«; podobně koptický, syrský a arabský překlad. Tento překlad LXX. vytýká již sv. Cyril Alex. (Migne, P. G. 71, 88). Symmachus překládá: κακωθήσεται. Smysl těchto slov se nehodí do radostného znění v. 17., jak sám poznamenal už sv. Jeronym (Migne, P. L. 25, 838). Aquila překládá „ὕπακούσει“ »poslechne«, t. j. uposlechne volajícího hlasu Hospodinova. Theodotion překládá podle hebr. ἀποκριθήσεται »odpoví«. Vulgata překládá »canet«, bude zpívati, t. j. bude prozpěvovati Hospodinu zpěv díky za jeho dobrodiní, jako kdysi pěl Izrael píseň díky po zázračném přechodu Rudého moře (srv. Ex. 15, 2 nn.). Sv. Jeronym (Migne, P. L. 25, 837) odůvodňuje svůj překlad »canet« tím, že bere zřetel na onu děkovnou píseň v Ex. 15. Jiné čtení (na. př. Allwohn, l. c. str. 25) místo עֲנֶה (bude odpovídati) je יַעֲלֶה (»bude vystupovati«, t. j. vytáhne odtamtud — ze zajetí — jako kdysi se ubíral Izrael z Egypta. Hoonacker (l. c. str. 28) překládá »o to se bude usilovati.« Bude se totiž Izrael snažiti, aby se dostal zase do vlasti, jako tenkrát, když měl vstoupiti do země zaslíbené.

2, 18. Riessler (l. c. str. 16) a jiní navrhuji čísti třetí osobu: »...bude na mne volati „Muži můj!“ a nebude na mne volati již „Baale můj!“« (תִּקְרָא לְאַיִשָּׁה וְלֹא תִקְרָא עוֹד בַּעֲלִי). Tak předpokládá i LXX. (καλέσει με ὁ ἀνὴρ μου καὶ οὐ καλέσει με ἐτι Βααλέμ a Vulgata (vocabit me Vir meus et non vocabit me ultra Baali). Třetí osoba je tu také na místě, jelikož prorok mluví o Izraeli v hl. 2. ponejvíce ve třetí osobě. Místo בַּעֲלִי čtou někteří podle LXX. plurál בַּעֲלִים (Βααλείμ)

2, 19. Místo בְּשֵׁמָם (na jméno jejich) je lépe čísti plurál בְּשֵׁמֹתָם (na jména jejich), jelikož před tím mluvil Hospodin: »Pak vzdálím jména baalů...« Tak i LXX. (τὰ ὀνόματα αὐτῶν). Vulgata má singulár (non recordabitur ultra nominis eorum). Hoonacker (l. c. 28 n.) přemísťuje v. 14. (Vulgata v. 16.) za v. 19. (Vulgata v. 17.) a získává tím lepší myšlenkovou spojitost v. 14. s v. 16. i s 15.

2, 20. בְּרִמָּה לְהֵם, doslovně: uzavru jim smlouvu, t. j. k vůli nim, pro ně, v jejich prospěch. Podobně LXX.: διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην;

i s plazstvem pozemským;

luk a meč i zbroj rozlámu ze země [= rozlámu
a vzdálím ze země]

a nechám jich bydleti v bezpečnosti.

2, 21 (2, 19). I zasnoubím tě (potom) sobě provždy,
zasnoubím tě sobě ve spravedlnosti, právu,
laskavosti a slitování.

2, 22 (2, 20). A zasnoubím si tě ve věrnosti
a (pak) poznáš Hospodina.

2, 23 (2, 21). V ten den vyslyším — to výrok Hospodinův —
vyslyším nebesa —
a tato vyslyší zemi.

Vulgata: percutiam cum eis foedus. Sv. Jeronym má však v komentáři (Migne, P. L. 25, 839) bez předložky: percutiam eis foedus.

Místo לָהֶם (jim, v jejich prospěch) navrhuje Riessler (l. c. str. 16), Sellin (l. c. str. 32) a jiní čisti singulár לָהּ (v její prospěch, t. j. ve prospěch země severní, Izraele). Podobně je čisti — vzhledem na to, že se mluví o Izraeli v 2. hl. ponejvíce v 3. osobě — וְהִשְׁכַּבְתִּיהָ (a nechám ji bydleti) místo וְהִשְׁכַּבְתִּים (a nechám jich bydleti); tak má i koptický překlad. LXX. překládá καταικιῶ σε (a nechám tě bydleti); předpokládá čtení וְהִשְׁכַּבְתִּיהָ. Symmachus a Theodotion překládají podle hebr.; podobně Vulgata: dormire eos facio.

»a nechám jich bydleti v bezpečnosti« (לְבֵטחַ וְהִשְׁכַּבְתִּים); LXX. překládá: »a nechám tě bydleti v naději« (καταικιῶ σε ἐπ' ἐλπίσι), t. j. v naději, že se ti nic zlého nestane, jelikož, já Hospodin, budu tě sám střežiti.

2, 21. Po stránce obsahové je lépe čisti v tomto i následujícím verši třetí osobu: »a zasnoubím si ji« (וְאַרְשִׁיתִּיהָ). Někteří kritikové pokládají druhé וְאַרְשִׁיתִּיהָ za glosu. Sellin (l. c. str. 32) má za glosu בְּמִשְׁפָּט בְּצֶדֶק (ve spravedlnosti a právu) a vynechávají následující וְ בְּחַסְדִּים (a v laskavosti), nebo vkládají po בְּמִשְׁפָּט בְּצֶדֶק zase וְאַרְשִׁיתִּיהָ (a zasnoubím si ji).

Allwohn (l. c. str. 27) pokládá za glosu וְאַרְשִׁיתִּיהָ לְעוֹלָם (zasnoubím tě provždy), jelikož tu ruší metrum. Překládá pak celý verš (l. c.): »Und ich verlobe dich mir mit Recht und Gerechtigkeit und mit Güte und Erbarmen.«

2, 22. Místo וְיָדַעְתָּ (a poznáš) navrhují kritikové čisti וְיָדַעְתָּ pak by zněl překlad: »A zasnoubím si tě s tím vědomím, že já jsem Hospodin.« Asi 40 hebrejských rukopisů má na konci verše přidáno כִּי אֲנִי »že já« (totiž jsem Hospodin). Podobně některé řecké rukopisy mají ἐπιγνώση, ὅτι ἐγὼ κύριος. LXX. překládá podle hebr. καὶ ἐπιγνώση τὸν κύριον; Vulgata: et scies, quia ego Dominus.

2, 23. První אֶעֱיֶה (vyslyším) je podle LXX., syrského a arabského

2, 24 (2, 22). Země vyslyší obilí, víno a olej,
a tyto vyslyší Jizre'ele.

2, 25 (2, 23). I budu si ji štípiti v zemi
a smiluji se nad ,Nepolitovanou',

(2, 24). a řeknu ,Ne mému lidu': »Lid můj (jsi) ty!«
a on odpoví: »Bůh můj (jsi ty)!«

*

Druhé náznačné manželství Oseášovo a jeho význam pro Izraele [hl. 3.].

3, 1. I řekl mně Hospodin: »Ještě jdi, miluj ženu, milovanou od jiného, cizoložnou, jako miluje Hospodin syny Izraelovy, avšak oni se obracejí k jiným bohům, milující koláče z vinných hroznů!«

překladu pokládati za glosu. Allwohn (l. c. str. 28) a jiní pokládají za pozdější vsuvku i נִאֲמַת־יְהוָה (výrok Hospodinův). Když si obě glosy odmyslíme, dostaneme lehčí text a smysl verše tím netrpí.

2, 24. וְאֶת־הַיַּעְדָּר (a olej) pokládá Allwohn (l. c. str. 28) a jiní za vsuvku, poněvadž je tím text přeplněn.

»Jizre'el« (יִזְרְעֵאל), polyglota Komplutenská má Ἰσραήλ.

2, 25. V prvním slově za וְיִרְעַתֶּיהָ (a budu si ji štípiti) navrhuji kritické (srv. Kittel, Biblia Hebraica, str. 832; Sellin, l. c. str. 34) čisti koncovku mužského rodu, tedy וְיִרְעַתִּיהָ, poněvadž se slovo vztahuje bezprostředně na předchozí, na Jizre'ele, jež si bude Hospodin štípiti, o nějž bude pečovati.

»A smiluji se nad ,Nepolitovanou'« (וְאֶת־הַנֶּפֶלֶת), LXX. překládá »a budu milovati ,Nepomilovanou'« (καὶ ἀγαπήσω τὴν οὐκ ἡγαπημένην). Sv. Pavel, který cituje toto místo v Řím. 9, 25, používá těchto slov; píše: „καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην. Komplutenská polyglota a některá jiná řecká vydání mají podle hebr. „καὶ ἐλεήσω τὴν οὐκ ἡλεημένην“. Srv. Os. 1, 6 a 2, 1 podle LXX., kde je přeloženo také ἡλεημένη. Sv. Petr, nařazuje v 1. listě (2, 10) na Oseáše, píše: „οἱ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαός θεοῦ, οἱ οὐκ ἡλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.“ Znal sv. Petr řecký rukopis, kde Os. 2, 25 znělo: καὶ ἐλεήσω τὴν οὐκ ἡλεημένην.“

LXX. přidává ke konci verše »jsi ty« (κύριος ὁ θεός μου εἶ σύ); podobně Vulgata: »Deus meus es tu« (v hebr. pouze »Bůh můj!« (אֱלֹהֵי)).

Hoonacker (l. c. str. 30), chtěje dostati lepší myšlenkovou spojitost, klade za tento verš z první hlavy v. 7. a z druhé hlavy vv. 1., 2., 3. (podle hebr.).

3, 1. »...milovanou od jiného« (וְאֶת־הַנֶּפֶלֶת), podobně Vulgata (dilectam amico). LXX. má „γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρά“ (ženu milující hanebné věci, t. j. cizoložství). Podobně i koptický a syrský překlad. Předpokládá LXX. čtení וְאֶת־הַנֶּפֶלֶת V LXX. activum (ἀγαπῶσαν) lépe vystihuje povahu cizoložné ženy; proto navrhuji kritické čisti וְאֶת־הַנֶּפֶלֶת (milující).

3, 2. A koupil jsem si ji za patnáct siklů stříbra, za chomer ječmene a za lethek ječmene.

3, 3. A řekl jsem jí: »Mnoho dní budeš mně seděti, nebudeš smilniti a nebudeš pro (jiného) muže a já taktéž (se budu chovati) vůči tobě.«

Aquila a Symmachus překládají podle hebrejského (ἡγαπημένην τῷ ἐταίρῳ) Sv. Jeronym v úvodě k Oseášovi (Migne, P. L. 25, 817) má obojí čtení: dilectam amico vel diligentem mala. Podobně i v komentáři (Migne, P. L. 25, 842): Čtení LXX. je také odůvodněno i ze zřetele na konec verše: »...milující koláče z vinných hroznů.«

Místo γυναῖκα μοιγαλὶν (ženu cizoložnou), jak má LXX., mají některé řecké rukopisy chybně plurál τὰς μοιχαλίδας (cizoložné ženy), což je patrná chyba opisovatelů, ježto plurál tu nedává smyslu.

Konec verše »...avšak oni se obracejí k jiným bohům, milující koláče z vinných hroznů«, překládá tak i Vulgata; LXX. překládá: »...καὶ αὐτοὶ ἐπιβλέπουσιν ἐπὶ θεοὺς ἄλλοτρίους, καὶ φιλοῦσι πέμματα μετὰ σταφίδος.« K tomuto překladu LXX. poznamenává sv. Jeronym (Migne, P. L. 25, 842): »Pro pemmatibus quae LXX. transtulerunt, et commenduntur cum uvis passis, sive vinaciis, placentas Latine possumus dicere, vel crustula, quae idolis offerentur, et Graece appellantur πόπανα.« Aquila přeložil „παλαία“. Symmachus „ἀκαρούς“ (jalové hrozny). Hebr. כֹּלֶאֶךְ »koláč«, překládá Vulgata v 2. Král. 6, 19 a 1 Par. 16, 3: Simila fixa oleo (mouka na oleji smažená), v Pís. 2, 5 flores (kvíti). Bible kralická (3. vyd. z r. 1613) překládá konec verše: »...miluji každě wjna.«

3, 2. LXX. překládá poněkud jinak: A zjednal jsem si ji za 15 stříbrných a za chomer ječmene a za měch vína (καὶ ἐμισθωσάμην ἐμαυτῷ πεντεκαίδεκα ἀργυρίου, καὶ γομόρ κριθῶν, καὶ νέβελ οἴνου). „νέβελ οἴνου“ (měch vína) předpokládá čtení נֶבֶל שְׁעָרִים. Ostatní přeložili hebr. חֲמֵשׁ הֶמֶר — jak poznamenává sv. Jeronym, Migne, PL. 25, 842 n. — ἡμίκορον (půl koru). Vulgata: A koupil jsem si ji za 15 stříbrných a za půl druhého koru ječmene (Et fodi eam mihi quindecim argenteis et coro hordei et dimidio coro hordei). Corus (hebr. כֶּרֶךְ) = chomer (hebr. הֶמֶר); srv. Lv. 14, 10.

»koupil jsem si ji« (אָפָרָה), Vulgata překládá »fodi eam«. Hebr. אָפָר od kořene פָּרָה znamená »kopat« (srv. Gn. 50, 5; Ez. 21, 33; Nm. 21, 18 a jj. podle hebr.). Pouze na tomto místě a v Dt. 2, 6 má význam »koupil«; přeložíme tedy lat. »fodi eam« »koupil jsem si ji« (viz Knabenbauer-Hagen, l. c. I.², str. 61). V bibli kralické (3. vyd. z r. 1613): »Tedy zgednal sem gi sobě« odpovídalo by v LXX. ἐμισθωσάμην.

3, 3. »A řekl jsem jí« (וַאֲמַר אֵלֶיהָ), tak všechny překlady. Sellin (l. c. str. 35) וַאֲמַר punktuje וַאֲמַר (a řekni!) ze zřetele na rozkaz Hospodinův v 1, 2 a 3, 1 a na ono כִּי v 3, 4.

LXX. překládá: »Mnoho dní budeš mně seděti a nebudeš smilniti a nebudeš jinému muži (patřiti) a já tobě (jen budu patřiti).« Vulgata nevystihuje dobře pravého smyslu tohoto verše překladem exspectabis me; překládá: »Mnoho dní budeš mne očekávati, nebudeš smilniti a nebudeš pro (jiného) muže; avšak i já budu tebe očekávati.«

Nowack, Wellhausen (Buzy, l. c. str. 85) a Hölscher (l. c. str. 427)

3, 4. Neboť mnoho dní budou seděti synové Izraelovi bez krále a bez knížete, bez obětí a bez masseb, bez efodu a terafim.

3, 5. Poté se (však) obrátí synové Izraelovi a hledati budou Hospodina, Boha svého a Davida, krále svého; a s třesením budou spěchati k Hospodinu a ke své spáse za posledních dnů.

neprávem přidávají ke konci verše לֹא אֵבֹן »nebudu choditi (k tobě)« ve významu »nepoznám tě«, »nebudu s tebou manželsky obcovati«.

Bible králická (3. vyd. z r. 1613) překládá: »...nesmilni, aniž se wdáweg za muže...«

3, 4. 5. Podobně překládá Vulgata a LXX. až na וַיִּסְתַּדְּדוּ (a s třesením budou spěchati), které překládá „ἐκτρίσονται“ (umlknou); dává tu také vhodný smysl: umlknou, až uslyší jméno Hospodinovo a stanou se účastni jeho dober.

Schlögel (Os. 3, 4. 5., Biblische Zeitschrift, IX., 1911, str. 144 n.) jinak rozčleňuje vv. 4. a 5. Spojuje konec v. 4. »bez etod a terafim« s následujícím veršem a וַיִּסְתַּדְּדוּ אֵין אֶפֶד וְטֵרָפִים překládá adversativně (avšak), ve v. 5. pak vynechává אַחֲרָי (potom). Zní pak začátek v. 5. podle jeho překladu: »Aber ohne Ephod und Teraphim werden die Israeliten zurückkehren.« Jeho důvod k tomu viz l. c.